КЫРГЫЗ-ТҮРК «МАНАС» УНИВЕРСИТЕТИ

КООМДУК ИЛИМДЕР ИНСТИТУТУ

ПЕДАГОГИКА БАГЫТЫ

КЫРГЫЗ ЭЛДИК ПЕДАГОГИКАСЫНДАГЫ ЭМГЕК ТАРБИЯСЫ

(МАГИСТРДИК ДИССЕРТАЦИЯ)

Сайрагүл Мурзаева

БИШКЕК 2014

КЫРГЫЗ-ТҮРК «МАНАС» УНИВЕРСИТЕТИ

КООМДУК ИЛИМДЕР ИНСТИТУТУ

ПЕДАГОГИКА БАГЫТЫ

КЫРГЫЗ ЭЛДИК ПЕДАГОГИКАСЫНДАГЫ ЭМГЕК ТАРБИЯСЫ

(МАГИСТРДИК ДИССЕРТАЦИЯ)

Сайрагүл Мурзаева

1250У06006

Илимий жетекчиси

п.и.д. проф. Акматалы АЛИМБЕКОВ

БИШКЕК 2014

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	**: Сайрагүл Мурзаева**
Университет	**: Кыргыз-Түрк «Манас» Университети**
Багыты	**: Педагогика**
Иштин сапаты	**: Магистрдик диссертация**
Беттердин саны	**: XIV+157**
Бүтүрүү датасы	**: 03/06/2014**
Илимий жетекчи	**: П.и.д. проф. Акматали Алимбеков**

КЫРГЫЗ ЭЛДИК ПЕДАГОГИКАСЫНДАГЫ ЭМГЕК ТАРБИЯСЫ

Илимий иш кыргыз эл педагогикасында камтылган залкар педагогикалык идеялардын ичинен эмгекке тарбиялоо идеяларын, эмгек тажрыйбасынын мазмунун, мүнөзүн, каражаттарын жана методдорун тарыхый-этнопедагогикалык өңүттөн ачыктоого, алардын азыркы заманбап тарбиялоонун практикасы үчүн канчалык маанилүү экендигин белгилөөгөаны системалаштырууга арналган.

Изилдөөнүн илимий жаңылыгы жана теориялык мааниси балдарды эмгекке тарбиялоо боюнча элдин педагогикалык тажрыйбасын, эмгекке тарбиялоо системасынын негизги түшүнүктөрүн жана идеяларын жалпылаштыруу жана системалаштыруу болуп саналат. Бул система эмгек тарбиясынын идеалын, максатын, милдеттерин, балдарга педагогикалык таасир тийгизүүчү каражаттарды жана методдорду өз ичине камтыйт.

Диссертация киришүүдөн, эки главадан, корутундудан, колдонулган адабияттардын тизмесинен жана тиркемеден турат.

Киришүүдө изилдөөнүн актуалдуулугу негизделип, анын максаты, гипотезасы, алдыга коюлган милдеттери, предмети жана объекти аныкталып, методологиялык негизи айкындалган. Ошондой эле, изилдөөнүн методдору, жаңылыгы жана практикалык маанилүүлүгү ачылып көрсөтүлгөн.

Изилдөөнүн биринчи бөлүмү “Кыргыз эл педагогикасындагы эмгек тарбиясынын мазмуну” деп аталып, кыргыз элдик чыгармаларда камтылган эмгек тарбиясынын максаты, идеалы жана эмгекке тарбиялоонун милдеттери такталып, талдоого алынды. Ошондой эле балдарды эмгекке тарбиялоонун негизги багыттары кыргыз үй-бүлөсүнүн шартында колдонулушу каралып чыкты.

Изилдөөнүн экинчи бөлүмү “Кыргыз элдик педагогикасындагы эмгекке тарбиялоонун каражаттары жана методдору” деп аталып, кыргыз элдик педагогикасындагы тарбиялоо боюнча каражаттар, методдор жөнүндө маалымат берилип, аларды эмгекке тарбиялоо процессинде колдонуу маселеси каралып чыкты. Ошондой эле кыргыз элинин өз ара жардамдашуу салты болуп саналган “Ашар” – эмгекке тарбиялоонун элдик мектеби катары талдоого алынды.

Кортундудакыргыз элинин эмгекке тарбиялоо тажрыйбаларын, маданиятын, элдик чыгармаларды өз ичине камтыган элдик педагогиканын негизинде ачыкталды; кыргыз эл педагогикасын чагылдырылган эмгек тарбиясынын идеалдары, мазмундук ориентирлери, каражаттары, методдору тарыхый-этнопедагогикалык аспектеилимий талдоо жүргүзүлдү; кыргыз эл педагогикасындагы эмгекке тарбиялоо идеяларын, эмгек тажрыйбасынын мазмунун, мүнөзүн, идеалын, каражаттарын жана методдорун тарыхый-этнопедагогикалык өңүттөн ачыкталып, системалаштырылды.

Түйүндүү түшүнүктөр: элдик педагогика, эмгек, эмгек тарбиясы, эмгекчилдик, элдик чыгармалар, элдик тажрыйбалар, ашар.

ÖZ

Yazar : Sayragül MURZAYEVA
Üniversite : Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı : Eğitim
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı : XIV+157
Mezuniyet Tarihi : 03/06/2014
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Akmatali ALİMBEKOV

KIRGIZ HALK PEDAGOJİSİNDE İŞ EĞİTİMİ

Araştırmamızda Kırgız halk eğitimindeki iş eğitiminin idealini, iş tecrübesinin içeriğini, araçlarını, metotlarını tarihi-pedagojik yönden belirterek, analiz ederek ve sistemleştirerek öne koyulan amaçlara ulaşılmıştır.

Kırgız halk pedagojisindekihalkın tecrübesini, iş eğitiminin asıl düşüncelerini ve ideallerini genelleştirmek ve sistemleştirmek işbu araştırmanın teorik önemini oluşturmaktadır.

Araştırma: Giriş, iki bölümden, sonuç, özet ve kaynaklardan oluşur.

Giriş bölümünde araştırmanın aktüalitesi, amacı, hipotezleri, alt amaçlar, metodolojik temeli ve yenilik durumu, pratik önemi belirtildi.

Birinci bölüm "Kırgız Halk Pedagojisindeki İş Eğitiminin Kapsamı" diye adlandırılarak, bu bölümde Kırgız halk eğitiminde yer alan iş eğitiminin amacı, ideali ve sorumlulukları belirlenerek teker teker analiz edildi. Bununla birlikte Kırgız ailesinde iş eğiminin yönlerinin kullanılışı belirlendi.

İkinci bölüm "Kırgız Halk Pedagojisindeki İş Eğitiminin Araçları ve Metotları" diye adlandırıldı. Bu bölümde Kırgız halkının çocuklarını çalışma becerisini kazandırmada kullandığı araçları ve metotları birer örnekle açıklayarak analiz edildi. Bununla birlikte Kırgız halkının yardımlaşmaya dayanan Aşar geleneği, iş eğitiminin önemli aracı olarak analiz edildi.

Sonuç kısmında Kırgız halkının iş eğitimi tecrübeleri, iş eğitimi idealleri, metot ve araçları halk pedagojisinin temelinde tanımlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: halk pedagojisi, iş, iş eğitimi, folklor, halk tecrübeleri, “Aşar” yardımlaşma aktivitesi.

АБСТРАКТ

Подготовила :**СайрагульМурзаева**
Университет : **Кыргызско-Турецкий Университет «Манас»**
Направление : **Педагогика**
Вид исследования : **Магистерская диссертация**
Количество страниц :**XIV+157**
Дата завершения :**03/06/2014**
Научный руководитель :**Д.п.н., проф. АкматалиАлимбеков**

ТРУДОВОЕ ВОСПИТАНИЕ В КЫРГЫЗСКОЙ НАРОДНОЙ ПЕДАГОГИКЕ

Данная работа посвящена исследованию и систематизированиюидеалов, целей, содержаний, обязанностей, средств и методов трудового воспитание в Кыргызской народной педагогике. Поставленные цели были достигнуты путем анализа народных устных творчеств, этнопедагогических идей о воздействии народных, этнопедагогических ценностей на развитие трудового воспитание; были рассмотрены педагогические и психологические работы о трудовом воспитании

Теоретическая значимость и научная новизна работы заключается в:том, что в нем обобщен и систематизирован народный педагогический опыт трудового воспитания детей характеризующий основные понятия и идеи системы трудового воспитания. Эта система включает в себя идеал, цель, задачи трудового воспитания, средства, методы и приемы педагогического воздействия на ребенка, и его самовоспитание в условиях семьи и общества.

Данная диссертация состоит из вступления, двух глав, заключения, списка использованной литературы.

Во введении обосновывается актуальность темы исследования, определяются цель, объект, предмет, задачи и методологическая основа исследования, выдвигается гипотеза, а также характеризуются используемые методы, научная новизна, теоретическая и практическая значимость работы.

В первой главе «Содержание трудового воспитания в кыргызской народной педагогике» раскрыты идеал, цель и составные части трудового воспитания, а также определены основные направления подготовки детей к трудовой жизни.

Во второй главе «Средства и методы трудового воспитания в кыргызской народной педагогике» содержится анализ созданных народом средств и методов педагогического воздействия, использовавшихся в трудовом воспитании. Традиция взаимопомощи Ашар рассматривается как средство трудового воспитания в кыргызской народной педагогике.

В результате исследования были анализированы и систематизированы идеалы, цели, задачи, трудового воспитания и средства, методы педагогического воздействия на ребенка и его самовоспитание в условиях семьи и общества.

Ключевые слова: народная педагогика, труд, трудовое воспитание, трудолюбие,
народные произведения, народно-педагогический опыт, традиция взаимопомощи «Ашар».

ABSTRACT

Prepared by : **SairagulMurzaeva**

University : **Kyrgyz-TurkishUniversity "Manas"**

Department : **Pedagogy**

Research type : **Master's Thesis**

Page quantity : **XIV+157**

Completion date : **03/06/2014**

Scientific Adviser : **Prof.Dr. AkmataliAlimbekov**

LABOUR EDUCATION IN KYRGYZ FOLK PEDAGOGY

The present thesis was devoted to the research and to systemize of ideals, aims, contents, duties, tools and methods of the labour education in Kyrgyz folk education. The goals were attained through analysis and systemizes of folk art, ethnopedagogical ideas about the impact of national and ethnopedagogical values on the development of labour education. Pedagogical and psychological works on labour education were analyzed as well.

Theoretical significance and scientific novelty of the thesis are identification and systematizationof theoretical concept of labour experiences of Kyrgyz people;determination of meaning and classification of the ideas and conceptions of labour education in Kyrgyz folk.

The present thesis consists of introduction, two chapters, conclusion and list of reference.

Actuality of the subject of the research is determined in the introductory part; goals, tasks, subject and the object, methodical basis of the research are identified. Hypotheses are set, methods, scientific novelty, theoretical and practical significance of the work are distinguished in this part.

The first chapter "Contents of labour education in Kyrgyz folk" determines of ideals, goals and contents of labour education in Kyrgyz folk.

The second chapter "Tools and methods of labour education in Kyrgyz folk" consists of analyzes of tools and methods of labour education, which were created by Kyrgyz people. Mutual aid tradition of Kyrgyz people "Ashar" was analyzed as a main tool and method of labour education.

The result is that, the contents of labour education in Kyrgyz folk were analyzed and systemized.

Key words: folk pedagogy, labour, labour education, hardworking, national experience, mutual aid tradition "Ashar".